

Türkiye’de Yerel Yönetimlerin Kadınlara Yönelik Hizmetlerinin Toplumsal Cinsiyet Açısından İncelenmesi

An evaluation of local government services for women in Turkey on the basis of gender

İlgın Yücel*

İlkay Kutlar**

Öz: Osmanlı döneminde “şehreminliği” olarak görev yapan yerel yönetimler, 1930 yılında resmî statüye kavuşmuş ve bu mekanizmalarla merkezî yönetimin yanı sıra kentlerin yönetimi desteklenmeye devam etmiştir. 20. yüzyıl itibarıyla temelleri atılan ve gelişen sosyal devlet anlayışı, bugün sosyal belediyeçilik olarak adlandırdığımız “vatandaş-yönetim” birlikteliğini desteklemektedir. Kamu yönetiminde merkezden yönetim ve yerinden yönetim olmak üzere iki tür yönetim biçimi bulunmaktadır. Yerinden yönetim mekanizmalarından olan belediyelerin temel görevlerinden biri, yetki sahibi oldukları yerleşim biriminde ikamet eden vatandaşların ihtiyaç ve taleplerine yönelik hizmet modelleri geliştirmek ve uygulamaktır. Son yıllarda özellikle dezavantajlı gruplar olarak ifade edilen kadınlara yönelik hizmetler, yerel yönetimlerin üzerinde durduğu önemli konulardan biridir. Bu kapsamda, kadınların ihtiyaç ve taleplerine göre, yerel yönetimlerin hizmetleri yıllar içinde değişim göstermiştir. Bu çalışma ile Türkiye’de yerel yönetimlerin kadınlara yönelik hizmetleri, toplumsal cinsiyet açısından değerlendirilmiştir. Çalışmada; kadınlara yönelik hizmetleri ile basında sıkça yer alan, toplumsal cinsiyet eşitliği temelinde fark yaratan web sayfasında kadına yönelik çalışmalarına yer veren, partisine bakılmaksızın büyükşehir veya ilçe belediyeler gayeli olarak seçilmiştir.. Nitel araştırma yönteminin benimsendiği çalışmada veriler içerik analizi yöntemine göre çözümlenmiştir. Araştırma kapsamına alınan belediyelerin kadınlara yönelik hizmetleri içinde toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamayı amaçlayan faaliyetleri incelenmiştir. Elde edilen verilere göre yerel yönetimlerin kadınlara yönelik çok sayıda hizmet verdikleri tespit edilmiştir. Ancak verilen hizmetlerin kadınların toplum içindeki statülerini yükseltmekten ve çalışma yaşamına katılımını sağlamaktan ziyade toplumun kadına atfettiği geleneksel rol ve görevlerini güçlendirmeye yönelik olduğu ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yerel Yönetim, Sosyal Belediyeçilik, Kadın Dostu Kent, Kadın, Toplumsal Cinsiyet.

Abstract: The local governments of the Ottoman Empire, formerly known as the “şehreminliği”, obtained official status in modern Turkey with the entry into force of article in 1930 and they continued to provide

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Akdeniz Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü Tarım Ekonomisi ABD ,
Igncan@hotmail.com,

ORCID:0000-0002-6787-6053

** Dr.Öğr.Üyesi, Akdeniz Üniversitesi, Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü, ikutlar@akdeniz.edu.tr,
ORCID:0000-0001-5478-8452

governance for the cities in parallel to the centralized governance. The concept of welfare state, the foundations of which were established and developed in the 20th century, supported the relationship between the citizens and administration, which is today called social municipalism. There are two types of management in public administration: centralization and decentralization. One of the main functions of municipalities as one of the local governance mechanisms is to develop and implement service models to meet the needs and demands of citizens residing in the city under their authorities. Services for women, a social group commonly recognized in recent years as one of the disadvantaged groups, are those of the important issues local governments put emphasis on. In this context, local government services have evolved over the years according to women’s needs and demands. In this study, the local government services for women in Turkey were examined and assessed in terms of gender. Municipalities with websites which frequently appear in the press due to their services for women and become prominent thanks to their works on gender equality are deliberately selected. Services and actions for women by municipalities which are carried out with the purpose of gender equality are evaluated on the basis of content analysis. Based on data obtained, it has been determined that local governments provide many services for women. However, it has been revealed that these supplied services aim at strengthening the status of women in society linked to their traditional roles and duties that society attributes to them, rather than increasing the status of women in society by ensuring their participation in professional life.

Keywords: Local Government, Social Municipality, Woman, Gender, Woman Friendly Cities.

Giriş

Dünya nüfusunun yaklaşık yarısını kadınlar oluşturmaktadır. Bugüne kadar kadın hakları alanında kaydedilen ulusal ölçekli Seçme ve Seçilme Hakkı (1930, 1934) ile uluslararası ölçekli CEDAW (Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi-1981) gibi birçok gelişmeye rağmen kadınların toplumsal hayata katılımları hiçbir dönemde erkeklerle aynı düzeyde olmamış, toplum içindeki sorumlulukları ev ve aile içinde sınırlı kalmıştır. Atakül toplumsal yapı içinde hayatını erkek gözetiminde sürdürmeye mecbur bırakılan kadın; evlenmeden önce evdeki erkeklerin, evlendikten sonra ise eşi ve erkek çocuklarının baskısı ile mücadele etmek durumunda kalmıştır (Yaylı ve Eroğlu, 2015). Bu açıdan bakıldığında, toplumsal cinsiyet eşitsizliği temel toplumsal eşitsizliklerden biri olarak tanımlanabilmektedir. Toplumsal cinsiyet kavramı birçok araştırmacıya göre; biyolojik cinsiyetten bağımsız olarak toplum tarafından kadın ve erkeğe atfedilen davranış biçimlerini ve toplumsal rolleri ifade etmektedir (Lucal, 1999; Powell ve Greenhaus, 2010; Risman, 2004; Savaş, 2018). Başka bir ifade ile birey; içine doğduğu toplumun cinsiyet algıları üzerinden şekillenmekte, toplumun kendisinden beklediği cinsiyet rollerini benimsemekte ve buna uygun davranış kalıpları geliştirmektedir.

Kadın-erkek eşitsizliğine dayalı ayırım dünya üzerinde her ülkede belirli oranlarda gözlenmektedir. 2013 tarihli Küresel Toplumsal Cinsiyet Uçurumu Raporu'na (WEF) göre Türkiye, dünyada toplumsal cinsiyet uçurumunun en derin olduğu ülkelerden biridir. 2019 yılında yayınlanan OECD raporuna göre ise Türkiye, kadın istihdam oranı ve kadın bürokrat sayısı açısından birçok OECD ülkesinin gerisinde yer almaktadır. Ayrıca toplumsal cinsiyet eşitliği açısından ayrımcı sosyal kurumlar, kız çocuklarının ve kadınların yaşamının tüm aşamalarında etkili olmakta; adalete, haklara ve yetkilendirme fırsatlarına erişimini kısıtlamakta ve kendi yaşam seçimleri üzerinde karar alma yetkilerini zayıflatmaktadır. Cinsiyet eşitsizliklerinin altında yatan itici güçler olarak ayrımcı sosyal kurumlar; eğitim, istihdam ve sağlık gibi kalkınma alanlarındaki cinsiyete dayalı ayrımcılığı sürdürmekte ve hem kadınlara hem de erkeklere fayda sağlayan hak temelli toplumsal dönüşüme doğru ilerlemeyi engellemektedir (<https://www.oecd.org/> Erişim Tarihi: 07.04.2020).

Belirtilen sebepler odağından bakıldığında; kadının erkekle eşit konumda değerlendirilmesi ve sosyal hayata dâhil olmasını sağlayacak devlet politikalarının oluşturulması, toplumsal cinsiyet eşitliğini yasal boyutta destekleyecektir. Merkezî yönetim organlarının yanı sıra, vatandaşlara ulaşımın daha kolay olduğu yerel yönetim birimlerinin de kadınlara yönelik faaliyetlerinde toplumsal cinsiyet eşitliği ilkesine dayalı hizmet modelleri geliştirmesi, aradaki uçurumun daralmasını sağlayacaktır.

Bu çalışmada, yerel yönetimlerin görev ve sorumluluklarının belirtilmesinin yanı sıra sosyal belediyeçilik kavramı açıklanmış ve kadınlara yönelik toplumsal cinsiyet eşitliğine dayalı hizmet modelleriyle öne çıkan belediyelerden örnekler verilerek ülkemizdeki yerel yönetim birimlerinin kadınlara yönelik hizmetleri ve bu hizmet modellerinin oluşturulma süreçleri değerlendirilmiştir.

Materyal ve Yöntem

Bu çalışmanın ana materyalini konu ile ilgili daha önce yapılmış bilimsel çalışmalar ve araştırma kapsamına alınan belediyelerin web sayfalarındaki bilgiler oluşturmaktadır.

Türkiye'de, 2008 yılında belediye sayısı 3.225 iken bu sayı; 5393 sayılı Kanun'un 8 ve 11'inci maddelerine göre yapılan düzenlemeler ve 5747 sayılı Kanun'un uygulanması neticesinde değişikliğe uğramıştır. 2013 yılı sonu itibarıyla belediye sayısı 2.950 olmuş, 6360 sayılı Kanun kapsamında 1.554 belediyenin tüzel kişiliğinin kaldırılmasıyla ise belediye sayısında %53 azalma olmuştur. 2018 yıl sonu itibarıyla belediye sayısı 1.399 olmakla birlikte 31 Mart 2019 Mahalli İdareler Seçimleriyle de bazı belde belediyelerinin tüzel kişiliğinin kaldırılması nedeniyle, belediye sayısı 1.389 olmuştur (Anonim, 2019). Bu çalışmanın popülasyonunu oluşturan

belediyelerin tamamı ile görüşme imkânı olmadığı için kadınlara yönelik hizmetleri ile basında sıkça yer alan, toplumsal cinsiyet eşitliği temelinde fark yaratan çalışmalarıyla öne çıkan ve web sayfasında kadına yönelik çalışmalarına yer veren, partisine bakılmaksızın büyükşehir veya ilçe belediyeler gayeli olarak seçilmiştir. Çalışmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiş belediyelerin web sayfalarında yer alan veriler içerik analizi tekniği kullanılarak çözümlenmiştir.

Yerel Yönetimler ve Sosyal Belediyecilik

Kent; en kapsayıcı tanımıyla uygarlığın doğup geliştiği, içinde yaşayanlar açısından kendine özgü nitelikleri bulunan yerleşim birimidir. Kentler; demografik ve hukuksal özellikleriyle kırsal alanlardan farklı, sanayi ve hizmet sektörünün yoğun olduğu, mesleki alanda farklılaşmanın görüldüğü, fiziksel alt yapı açısından gelişmiş en büyük yerleşim birimidir (Kaypak, 2014; Keleş, 1998).

Kamu hizmetlerinin sunumunda, vatandaşla birebir temasta bulunan yönetim birimleri yerel yönetimlerdir. Bu anlamda; halkın taleplerinin, bölgeye/yöreye özgü dönemsel veya sürekli ihtiyaçların tespitini yapabilecek birimler olan belediyeler gerek vatandaşın ihtiyaçlarını karşılama gerekse merkezî yönetime veri tabanı sağlama konusunda sorumlu birimlerdir. Yerel yönetimler; il, ilçe, belde, kasaba ya da köy halkının ortak ihtiyaçlarını karşılayan ve karar organlarının doğrudan halk iradesiyle seçildiği, kamu tüzel kişiliğe sahip kuruluşlardır (Çiçek, 2014). Diğer bir tanıma göre yerel yönetim; yerel halkın oyları ile seçilen, yerel halka en kısa sürede ulaşabilen, sorun çözen ve hizmet üreten uygulamanın adıdır (Ağar, 2006; Aydın ve Çamur, 2019).

5393 Sayılı Belediyeler Kanunu’nda yer alan “Herkes ikamet ettiği beldenin hemşehrisidir. Hemşehrilerin, belediye karar ve hizmetlerine katılma, belediye faaliyetleri hakkında bilgilendirme ve belediye idaresinin yardımlarından yararlanma hakları vardır. Yardımların insan onurunu zedelemeyecek koşullarda sunulması zorunludur” (m. 13) maddesi ile yerel yönetim birimlerinin hizmetlerinin ayırım gözetmeksizin tüm yurttaşlar için var olduğu anlaşılmaktadır. “Belediyeler; sağlık, eğitim, spor, çevre, sosyal hizmet ve yardım, kütüphane, park, trafik ve kültür hizmetleriyle, yaşlılara, kadın ve çocuklara, özürllülere, yoksul ve düşkünlere yönelik hizmetlerin yapılmasında beldede dayanışma ve katılımı sağlamak, hizmetlerde etkinlik, tasarruf ve verimliliği artırmak maksadıyla gönüllü kişilerin katılımına yönelik programlar uygularlar” (m. 77/1) maddesi ile hedef çalışma gruplarını tanımlayan belediyelerin hizmet modellerinin belirlenmesinde toplumun dezavantajlı gruplarından olan kadınları öncelikli hizmet alıcılar olarak değerlendirmesi gerekliliği göze çarpmaktadır.

Anayasa’nın 2. maddesine göre; “Türkiye Cumhuriyeti; toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta

belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk devletidir.” Kısaca sosyal devletin temel görevi, vatandaşlar arasında ayırım gözetmeden toplumun sosyal güvenliğini ve yaşam memnuniyetini sağlamaktır (Beki, 2009).

Sosyal devlet anlayışı, ilk olarak 1848 yılında Fransız Anayasası’yla kabul edilmiş, sonrasında 1919’da Alman Weimar Anayasası’yla devlet tarafından “ekonomik hayatın adalet esaslarına göre ve herkese insanlığına yaraşır bir şekilde” düzenleneceği ilkesi benimsenmiştir. Türkiye’de, 1961 Anayasası’nda belirtilen “Türkiye Cumhuriyeti, [...] sosyal bir hukuk devletidir” hükmü ile ilk defa sosyal devlet ilkesi benimsenmiştir (Çelik, 2014). Sosyal devlet anlayışıyla birlikte, 1990’lar itibarıyla etkisi görülmeye başlayan sosyal belediyeçilik; sadece alt yapı yapan değil, yerel halkın sorunlarının farkında olan ve buna göre çözüm önerileri geliştiren, vatandaşların yaşamlarına dokunan kısaca insanların refahı ve mutluluğunu misyon edinmiş, kendine yeni birtakım görevler yükleyen bir anlayıştır (Sevimli, 2015).

Çiçek (2012); sosyal belediyeçilik anlayışına göre yerel yönetimlerin en önemli hizmet gruplarının yaşlılar, engelliler, çocuklar ve gençler, yoksullar ve kadınlar olması gerektiğini ifade etmiştir. 2012 yılında kabul edilen ve 2014 yılında da yürürlüğe giren 6360 sayılı kanun ile 30 il büyükşehir olmuştur (R.G., 2012). Bu kanun ile birlikte 1580 belde belediyesi ile 16140 köyün tüzel kişiliği ortadan kaldırılmıştır. Kısaca büyükşehir olan illerdeki yerel yönetimlerin hizmet grupları, kırsal alanları da kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmiştir (Yaman ve Kutlar, 2017). Geçmişte sadece kent merkezine hizmet götüren belediyeler, bu kanunun yürürlüğe girmesiyle kentin bütününe hizmet götürmekle yükümlü olmuştur. Özellikle kırsal alanda yaşayan kadınlar da belediyelerin hedef kitlesi olmuştur.

Kadın Dostu Kentler

“Kadın Dostu Kentler Birleşmiş Milletler Ortak Programı” isimli proje; 2006 yılında, yerel yönetimlerin planlama ve programlama süreçlerine toplumsal cinsiyet eşitliği prensibini yerleştirme ve bu sürece paralel olarak yerel yönetimler ile kadın örgütlerinin güçlenmesi ve aralarındaki iş birliği fırsatlarının artırılması amacıyla geliştirilmiştir. İçişleri Bakanlığı ile proje ortakları; Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA), Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) ve İsveç Uluslararası Kalkınma İş Birliği Ajansı (SIDA) olarak yer almaktadır (<http://www.kadindostukentler.com/> Erişim Tarihi: 07.04.2020).

Birleşmiş Milletler’in (BM) Türkiye’de kadın güvenliği ve kadınların erkeklerle eşit koşullardan yararlanmalarını sağlamak için hayata geçirdiği “Kadın Dostu Kentler Projesi” kapsamında 12 kent, “kadın dostu” olmayı taahhüt etmiştir. BM’nin Türkiye’de, yerel düzeyde, her geçen gün artan kadına yönelik ayrımcılıkla mücadele kapsamında kadın-erkek eşitliğini

güçlendirmek için yürüttüğü “Kadın Dostu Kentler Projesi”nde, ilk etapta İzmir, Kars, Nevşehir, Şanlıurfa, Trabzon ve Van; ardından Antalya, Bursa, Gaziantep, Malatya, Mardin ve Samsun “Kadın Dostu Kent” olmak için taahhütname imzalamıştır (Kaypak, 2012). Projenin en önemli faaliyetlerinden biri, yerelde mevcut kurumların yanı sıra farklı mekanizmaların kurulması ve işlerliğinin sağlanmasıdır. Bu projeye birlikte birçok il ve ilçe belediyesinde Eşitlik Birimleri, belediye meclislerinde Eşitlik Komisyonları kurulmuştur.

“Kadın Dostu Kentler” genel anlamda; kadınların sağlık, eğitim ve sosyal hizmetlere, istihdam olanaklarına, kapsamlı kent hizmetlerine (ulaşım, konut, güvenlik, vb); şiddete maruz kalmalarını önleyici hizmetlerin sunulduğu, şiddete maruz kaldıkları takdirde haklarını güvence altına alacak mekanizmalara erişimini, ayrıca yerel yönetimlerin planlama ve karar alma süreçlerine katılımını sağlayarak erkekler ile kentsel yaşamın tüm alanlarında eşit bir biçimde yer almasını destekleyen kentlerdir. (Özsoy ve Sipari, 2014). Kadın Dostu Kentler Projesi’nin uygulandığı illerin faaliyetleri ve çıktıları incelendiğinde; eşitlik komisyonlarının ve kadın meclislerinin oluşturulması, kadına yönelik hizmetlerle ilgilenen spesifik birimlerin kurulması, toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı bütçelemenin yapılması gibi uygulamaların faaliyet sürecine dâhil edildiği görülmektedir.

Yerel Yönetimlerin Kadınlara Yönelik Hizmetleri

Yerel yönetim birimlerinde, kadınlara yönelik hizmetlerin çıkış noktası incelendiğinde; Fransız Sosyolog Henri Lefebvre’in 1968 yılında ortaya koyduğu “Kadınların Kent Hakkı” kavramıyla karşılaşılır. Bu kavram, bireylerin kentin ortak alanlarından ve kentteki imkânlardan faydalanma haklarının yanı sıra bunları kendi ihtiyaçlarına göre değiştirebilme, şekillendirebilme haklarının da olduğunu anlamına gelmektedir. Kadının kent hakkı kavramı, vatandaşlığın odağını bireyden toplumsal gruplara yöneltmeyi amaçlamasıyla, birey odaklı vatandaşlık anlayışının eleştirisi ve kente ait olan yeni bir vatandaşlık talebidir. Kadının kentli hakkını kullanabilmesi için kent ve vatandaşlık arasındaki bağlantıyı toplumsal cinsiyetle ilişkilendirebilmek gerekir (Kaypak, 2014).

Sadri (2011); Avrupa’dan çeşitli örgütlerin bir araya gelerek oluşturdukları ve 1994 yılında yayınladıkları Kadının Kent Hakkı’nda, 12 noktaya vurgu yapıldığını belirtmiştir. Bunlar;

1. Kadınların aktif vatandaşlığı,
2. Kadınların karar verme ve demokraside eşit olması,
3. Kadınların eğitimden araştırmaya, tüm meslek ve çalışma alanlarında; kentsel mekânda, barınmada, kentte dolaşım ve güvenlikte eşit fırsatlara sahip olması,

4. Kadınların bilgiye erişimlerini ve yeterliliklerini güçlendirmek için çeşitli mekânlara sahip olması,
5. Kadınların gündelik yaşamının politik bir konu olarak ele alınması ve kadınların sosyal bağlarını geliştirecek araçlara erişimlerinin sağlanması,
6. Kadınların doğal çevrenin korunması politikalarına dâhil edilmesi,
7. Yoksunluk durumunda ve/veya izole edilmiş olan kadınlar da dâhil olmak üzere her kadının toplumsal güvenlik ve dolaşım hakkına sahip olması,
8. Mahallelerde kadınların ihtiyaçlarına uygun mekânların eksikliği ile konutlarda kalite ve çeşitliliğin ve kamusal hizmetlere yakınlığın sağlanması,
9. Toplumun tüm alanlarında özellikle de eğitimde toplumsal cinsiyet bağlamında bir bakış açısı geliştirilmesi,
10. Üniversiteler, araştırma enstitüleri ve tüm disiplinlerde toplumsal cinsiyet konusunda fikirler yürütülmesi ve projeler üretilmesi,
11. Toplumsal cinsiyete dair, özellikle de kalıplaşmış yargıların değiştirilmesinde medya ve yayın organlarının rol alması,
12. Bahsedilen başlıkların güçlendirilmesi için tüm ağların kullanılması kararlarıdır.

Türkiye'deki yerel yönetimlerin kadınlara yönelik hizmetleri incelendiğinde; çoğunlukla meslek edindirme kursları ya da hobi amaçlı aktiviteler; kreş, yaşlı bakımevleri ve son zamanlarda açılan sığınma evleri dikkat çekmektedir. Bu hizmet modelleri; toplumsal cinsiyet eşitsizliğini arttırmakta, kadınların sorumluluğunu ev ekonomisi eksenli işler ve aile bireylerinin bakımı ile sınırlandırmakta, ekonomik faaliyetlerde belirleyici değil, destekleyici rolde kalmalarına sebep olmaktadır. Yerel ve/veya merkezî yönetim tarafından planlanan ve sunulan kadınlara yönelik faaliyetler; kadının yaşadığı sorunlara çare olmanın ötesinde, kadına yüklenen toplumsal cinsiyet rol ve sorumluluklarını arttırmaktadır (Bayraktar, 2017).

Örneğin kentin en önemli hizmetlerinden olan toplu ulaşım hizmetinin düzenlemesi ve sunulması; 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin Yetkileri ve İmtiyazları" başlıklı 15. maddesinin (f) bendine göre, "Toplu taşıma yapmak; bu amaçla otobüs, deniz ve su ulaşım araçları, tünel, raylı sistem dâhil her türlü toplu taşıma sistemlerini kurmak, kurdurmak, işletmek ve işletmek." belediyelerin görevleri arasında belirlenmiştir. Mevcut sağlık hizmetlerine erişim kadınların cinsel ve üreme sağlığında hayati öneme sahiptir. Bu yüzden toplumsal cinsiyete duyarlı kent politikaları (bütçeleme, konut, kreş, toplu taşıma, vb.); kadınların kent hayatına daha etkin katılımında belirleyici rol oynar. Ancak, bu uygulamaların olumlu sonuç verebilmesi için farklı kadınların deneyim ve ihtiyaçlarının göz önünde bulundurulması gerekir (Tuncer, 2018). Dolayısıyla belediyelerin düzenlediği bir hizmetin halkın tüm kesimlerine eşit şekilde ulaşmasının

yanı sıra, ihtiyaç duyan kesimlerin faydalanma durumları da göz önünde bulundurularak şekillendirilmesi önem taşımaktadır.

Kadınlara Yönelik Hizmetleri ile Öne Çıkan Belediyeler

Araştırma kapsamında ele alınan belediyelerin toplumsal cinsiyet eşitliği ile ilgili oluşturdukları birimler ve yaptıkları hizmetler Çizelge 1’de verilmiştir. Elde edilen verilere göre belediyelerin bu konuda farkındalık oluşturduğu ve birçok projeyi hayata geçirdiği tespit edilmiştir. Ancak her mahallede kreş açma, kadına yönelik şiddete dikkat çekme; psikolojik, hukuki, sıhhi ve sosyal alanlarla ilgili yapılan hizmetlerin birçoğunun kadınların geleneksel rol ve görevlerini pekiştirmeye yönelik olduğu söylenebilmektedir.

Çizelge 1. Belediyelerin Kadınlara Yönelik Birimlerinin Hizmetleri

Belediyeler	Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Birimi	Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürlüğü	Kadın Dayanışma Merkezi
İstanbul Beylikdüzü	-Belediyede çalışan ve eşine şiddet uygulayan erkeklerin maaşlarının yarısının kesilerek eşlerine verilmesi -Kadın istihdamına dikkat çekmek için servis şoförlerinin kadınlardan seçilmesi	-Her mahallede kreş açılması	-Kadın Hakları konusunda eğitim çalışmaları -Kadınlara psiko-sosyal ve hukuki alanda danışmanlık hizmetleri verilmesi -Kadınların sosyal, kültürel ve ekonomik anlamda donanımlı hâle getirilmesini hedefleyen çalışmaların planlanması
Eskişehir	-Kadın-erkek eşitliği odağında stratejiler belirlenmesi -Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme çalışmalarının yürütülmesi	Yok	-Kadınlara yönelik araba bakım ve evde bakım kursu düzenlenmesi, -Belediye erkek personeline yönelik toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi planlanması, -Psikolojik, hukuki, sıhhi ve sosyal alanda danışmanlık verilmesi, -Şiddete uğrayan kadınlara yönelik destek çalışmaları yapılması
Bursa Nilüfer	- Yapılan etkinliklerde kadın-erkek sanatçı, alımlarında kadın-erkek personel sayısı eşitliği sağlanmaya çalışılması, - Birimler arası spor turnuvalarında kadın personel katılımını arttırmaya yönelik destekler verilmesi	-Kadın Hayata Yakın projesi ile kadınların yazarlarla buluşması, -Kadın ve çocuk akademilerinde; kadınların sosyal hayat içindeki aktif rollerini destekleme amacıyla atölye, seminer ve eğitimler planlanması	-Şiddeti önlemeye yönelik faaliyetler kapsamında kadın sağlığı, toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik şiddetle mücadele alanlarında eğitimler düzenlenmesi
Tunceli	-Her ayın belirledikleri bir günü kadın çalışanlara menstruasyon (regl) izni verilmesi	Yok	Yok
İzmir	-Kadınlara sorunlarını paylaşabilecekleri bir ortam sağlamak, örf ve adetlerin kadınlar üzerindeki etkilerini ortaya koymak gibi hedefleri olan “Kültür ve Gelenegin Kadının Yaşamına Etkisi” projesi hayata geçirilmiştir	-Toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda farkındalık yaratmak ve cinsiyete dayalı ayrımcılığın önüne geçmek için “Her Yerde Eşitiz” iletişim çalışması	-Kent merkezine gitme imkânı olmayan kadınlara kendi mahallerinde “toplumsal cinsiyet eşitliği” ve “kadın hakları” konularında eğitim programları düzenlenmesi
Antalya Muratpaşa	Yok	- Kadın istihdamı ve kadın üreticileri desteklemek amacıyla Kadın Kooperatifleri Festivali düzenlenmesi	-Cinsiyet ayrımcılığı ile mücadele ve kadın-erkek eşitliğinin yaygınlaşması yönünde farkındalık çalışmaları ile Aile Eğitim ve Kadın Sağlığı Eğitimi Programları planlanması -Evimin Ustasıyım projesi ile kadınların elektrik ve su tesisatı tamirini öğrenmesi
Trabzon	-Yerel Eşitlik Birimi tarafından 18 ilçede yerel eşitlik masalarının kurulması	Yok	-Aile, Çocuk ve Kadın Danışma Merkezi kurulması

İstanbul Beylikdüzü Belediyesi

İstanbul ili Beylikdüzü Belediyesi'ne bağlı Toplumsal Eşitlik Birimi ve Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürlüğü, ilçede ikamet eden kadınlara yönelik hizmetler planlamakta ve uygulamaktadır. 2018 yılında açmış olduğu Kadın Da(ya)nışma Merkezi ile kadınlara yönelik hizmetlerini planlayan Beylikdüzü Belediyesi, kadınları hakları konusunda donanımlı hâle getirmek; kadınların sosyal, kültürel ve ekonomik alanlarda aktif bir konumda olmalarını sağlamak için çeşitli çalışmalar yürütmektedir. Her mahalleye bir kreş sloganıyla yola koyulan Beylikdüzü Belediyesi çalışan kadınların çocuklarına bakım hizmeti vermeyi amaçlamıştır. Annenin çalışmaması hâlinde ise belli bir süre (iş bulana kadar) çocuk için kreş desteği ücretsiz sağlanmaktadır. Diğer bir uygulama ise Beylikdüzü Belediyesi'nde çalışan ve eşine şiddet uygulayan erkeklerin maaşlarının yarısının kesilerek şiddete maruz bırakılan kadına verilmesidir. Ayrıca 2020 yılında kadın istihdamının önemine dikkat çekmek amacıyla tüketicileri semt pazarlarına götürmek üzere belediye tarafından tahsis edilen servislere kadın şoförler görevlendirilmiş ve farklılık yaratılmıştır (<http://www.beylikduzu.istanbul/>, Erişim Tarihi: 10.04.2020).

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı olarak hizmet veren Eşitlik Birimi; yerelde kadın-erkek eşitliğini sağlamak, toplumsal cinsiyet eşitliği bilincini yerel yönetim anlayışına ve hizmet verilen kitleye yerleştirme odaklı projeleri koordine etmek, konuyla ilgili planlamalar yapmak ve stratejiler belirlemek, bu konuda çalışan sivil oluşumlarla iş birliği gerçekleştirmek gibi amaçlara sahiptir.

Bu kapsamda belediye; kadınların yaratıcılıklarını keşfetmelerini sağlamak amaçlı yaratıcı yazma atölyeleri, atölyelerin çıktılarında oluşan sergiler, 8 Mart ve 25 Kasım gibi önemli günlerde Kadın Danışma Merkezi ile etkinlikler düzenlemek; kadınlara araba bakım kursu, evde tamir kursu gibi güçlendirici kurslar düzenlemek; belediye erkek personeline toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimleri vermektedir.

Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı'na bağlı olarak hizmet veren Kadın Danışma ve Dayanışma merkezinin temel amacı; merkeze başvuran kadınlara şiddetle mücadelelerinde yalnız olmadıklarını hissettirmek ve şiddetle mücadele yolları hakkında bilgilendirme sağlamaktır. Merkeze başvuranlara psikolojik, hukuki, sıhhi ve sosyal alanda danışmanlık sağlanmakta; ihtiyacı olanlar sığınma evine yönlendirilmektedir. Yine 8 Mart ve 25 Kasım tarihlerinde Eşitlik Birimi ile faaliyetler düzenlemek, şiddetle mücadele konusunda edinilen deneyimleri bilgiye dönüştürmek, stratejiler oluşturmak, merkezin temel faaliyetleri arasındadır. Ayrıca ilçelerde yerinde

danışmanlık hizmetleri ve kadın sağlığı eğitimi seminerleri verilmektedir (<http://www.eskisehir.bel.tr/ebb.php>, Erişim Tarihi: 10.04.2020).

Bursa Nilüfer Belediyesi

Kadına yönelik hizmetlerde öncü belediyelerden olan Nilüfer Belediyesi’ne bağlı Kadın Dayanışma ve Toplumsal Eşitlik Merkezi’nde; şiddete maruz kalan kadınlarla psiko-sosyal destek görüşmeleri gerçekleştirilmekte, ihtiyaç analizleri yapılarak kadınların ilgili destek mekanizmalarına yönlendirmeleri yapılmaktadır. Uzman personeller tarafından süreci yönetilen kadınlara; hukuki, sosyal ve ekonomik hakları konusunda yönlendirme/bilgilendirmeler yapılmaktadır. Şiddeti önlemeye yönelik faaliyetler kapsamında farkındalık çalışmaları yürütülmekte; kadın sağlığı, toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik şiddetle mücadele alanlarında düzenli eğitimler verilmektedir. Belediye’ye ait kadın ve çocuk akademilerinde; kadınların sosyal hayat içindeki aktif rollerini destekleme, sosyal ve hukuki haklar konusunda hızlı ve doğru bilgilendirilmelerini sağlama, çocukların bilişsel gelişimlerini, kendini ifade etme güçlerini ve yaratıcılıklarını artırma hedefleri doğrultusunda atölyeler, eğitimler, seminerler, psikolojik destek hizmeti ve sosyal etkinliklerden oluşan çalışmalar yapılmaktadır. Kadınların atölyelere katılımlarını desteklemek amacıyla atölyeler esnasında, 3-6 yaş arası çocuklara yönelik oyun etkinlikleri düzenlenmektedir.

Kadınların özellikle üretim ile sosyal hayatta var olmalarını sağlamak; mesleki becerilerinin yanı sıra kişisel gelişimlerine de destek olmak amacıyla, Nilüfer Sürekli Eğitim Merkezi’nde çeşitli alanlarda atölyeler bulunmaktadır. Ayrıca, kadınların ekonomik anlamda katma değer oluşturmalarına destek olmak üzere Nilsem atölyelerinde üretilen ürünlerin satışı için NİLSEMDER Derneği ve ardından NİLSEMDER İktisadi İşletmesi kurularak Agora Çarşı mağazasında satış yapılmaktadır.

Nilüfer’de Kadın Hayata Yakın projesi kapsamında, Nilüfer ilçesine bağlı kırsal bölgelerde ikamet eden kadınların her yıl yazarlarla buluşması sağlanmaktadır. 2010’dan bu yana birçok yazarla buluşan 2000’e yakın kadına bu buluşmalar kapsamında kitap armağan edilmektedir.

Dayanışma ihtiyacı olan kişi, aile veya kurumlara Nilüfer Kent Konseyi Kadın Meclisi aracılığıyla destek sağlanmakta; yaşanan kadın, çocuk ve doğa hakkı ihlallerine karşı refleks eylemler gerçekleştirilmekte ya da bunlara katkı sunulmaktadır. Kadın Meclisi’nin yıllardır faaliyet gösteren El İzi Gönüllü Sanat Atölyesi bulunmakta; bu atölyede üretilen işler, sivil toplum örgütlerine bağışlanmaktadır. Nilüfer Kent Konseyi Kadın Meclisi’nin yine gönüllü kadınlardan oluşan bir tiyatrosu bulunmaktadır. Kadın meclisi aynı zamanda toplumsal cinsiyet eşitliği

çalışmaları da yürütmektedir. Bu kapsamda düzenlenen eğitimlerden, kadın meclisi gönüllülerinin yanı sıra dışarıdan katılan kadınlar da faydalanmaktadır.

Tüm bunlarla birlikte belediye tarafından yapılan festivallerde kadın ve erkek sanatçı dağılımı eşit düzeyde tutulmakta, birimler arası spor turnuvalarında kadın personel katılımını arttırmaya yönelik uygulamalar geliştirilmekte, personel alımlarında müdürlüklerdeki kadın-erkek sayısı oranlarına dikkat edilmektedir (<http://www.nilufer.bel.tr/> Erişim Tarihi: 10.04.2020).

Tunceli Belediyesi

Tunceli Belediyesi, özellikle son dönemde Ovacık Belediyesi'ndeki değişim ve gelişimlerle adından söz ettirmeye başlamıştır. Kadınlara yönelik hizmetler Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü tarafından yönetilmekte olup Tunceli Belediyesi, tüm başkan danışmanları kadın olan tek belediye özelliği taşımaktadır. Belediye Kadın Meclisi ve Toplumsal Cinsiyet Eşitlik Komisyonu, her ayın belirledikleri bir günü kadın çalışanlara menstrüasyon (regl) izni verme kararı almıştır. Bu izni çalışanlarına kullandıran ilk yerel yönetim birimi olan Tunceli Belediyesi, tüm hizmetlerinin ve gerçekleştireceği projelerin, her türlü ayrımcılığa karşı cinsiyet eşitliğini esas alacak biçimde tasarlanmasına katkı sunmak için kadın meclisleri ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Komisyonu'nun yaptığı çalışmaları karar verme sürecinde değerlendirmeye almaktadır (<http://www.tunceli.bel.tr/> Erişim Tarihi: 10.04.2020).

İzmir Büyükşehir Belediyesi

İzmir Büyükşehir Belediyesi'nde kadınlara yönelik hizmetleri, Kadın Çalışmaları Şube Müdürlüğü ve Eşitlik Birimi planlamakta ve uygulamaktadır. Kadın Çalışmaları Şube Müdürlüğü'ne bağlı Kadın Danışma Merkezi, İzmir'de ikamet eden kadınların çeşitli konularda bilgilendirilmelerini, ihtiyaç duydukları alanlarda desteklenmelerini, güçlendirilmelerini ve korunmalarını amaçlamaktadır. Merkez şahsen veya telefonla başvuru almaktadır; kadınlara hukuki ve psikolojik danışmanlık hizmeti vermekte ve ihtiyaçları hâlinde kadınların diğer sosyal hizmet uygulamalarından faydalanmalarını sağlamaktadır. Kent merkezine gitme imkânı olmayan kadınlara kendi mahallerinde “toplumsal cinsiyet eşitliği” ve “kadın hakları” konularında eğitim programları düzenlenmektedir. Ayrıca aynı şubeye bağlı kadın sığınma evlerinde misafir olan şiddete uğramış kadınların kendilerini iyi hissetmelerini sağlamak amacıyla destek hizmetleri verilmektedir.

İzmir Büyükşehir Belediyesi 2019 yılında, toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda farkındalık yaratmak ve cinsiyete dair ayrımcılığın önüne geçmek için “Her Yerde Eşitiz” sloganıyla bir iletişim çalışmasına başlamıştır. İzmir'in kapalı ve açık alanlarında, reklam panolarında, toplu ulaşım ve dijital ilan panolarında kullanılan video ve görsellerle desteklenen

iletişim kampanyası; toplum tarafından kadına ve erkeğe biçilen rolleri iş ve meslekler üzerinden sorgulayarak toplumsal cinsiyet eşitliğine dikkat çekmeyi amaçlamaktadır.

İzmir Büyükşehir Belediyesi Eşitlik Birimi 2018 yılında, farklı kültürden gelen kadınları bir araya getirmek, kadınlara sorunlarını paylaşabilecekleri bir ortam sağlamak, içinde yaşadıkları toplumun geleneklerini sorgulatmak, örf ve âdetlerin kadınlar üzerindeki etkilerini ortaya koymak gibi hedefleri olan “Kültür ve Geleneğin Kadının Yaşamına Etkisi” projesini hayata geçirmiştir. Yine Eşitlik Birimi tarafından kaymakamlıklarla birlikte Kamu Yöneticileri Eğitim Programı planlanmakta ve uygulanmaktadır. Tüm kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan yöneticilere yönelik “toplumsal cinsiyet eşitliği” konusunda farkındalık artırıcı eğitimler düzenlemekte olup bu eğitim programına tüm kamu kurum ve kuruluşlarındaki yöneticilerin katılması, bu sayede kadına yönelik hizmetler alanında ortak bir bakış açısı oluşturulması hedeflenmektedir (<https://www.izmir.bel.tr/>, Erişim Tarihi: 10.04.2020).

Antalya Muratpaşa Belediyesi

Antalya Muratpaşa Belediyesi’nde kadınlara yönelik hizmetler Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir. Müdürlüğe bağlı üç Kadın Danışma Merkezi bulunmakta olup bu merkezlerden ilki Alyazma KDM, kadına yönelik şiddete karşı farkındalık oluşturmak için 2012 yılında açılan “Alyazma Anıtı” yerleşkesinde bulunmaktadır; ayrıca tüm kadın danışma merkezlerinin planlayıcısı konumundadır. Danışma merkezlerinde, psiko-sosyal ve hukuki desteğin yanı sıra cinsiyet ayrımcılığı ile mücadele ve kadın-erkek eşitliğinin yaygınlaşması yönünde farkındalık çalışmaları ile aile eğitimi ve kadın sağlığı eğitimi programları planlanmakta ve uygulanmaktadır.

Belediyeye bağlı Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü tarafından 2018 yılından bu yana kadın istihdamını ve kadın üreticileri desteklemek amacıyla Kadın Kooperatifleri Festivali düzenlenmektedir. Türkiye’nin pek çok ilinden kadın kooperatiflerinin katılımıyla gerçekleşen festivalde, üretici kadınların ürünleri sergilenmekte ve satışa sunulmaktadır. Festival döneminde düzenlenen çalıştayda, kadın kooperatifleri konusunda bilgi paylaşımı ve atölye çalışmaları yapılmakta; bu çalışmalar raporlaştırılarak ilgili bakanlıkla paylaşılmaktadır. Ayrıca Muratpaşa Belediyesi, Antalya’da faaliyet gösteren kadın kooperatiflerine üretim yeri desteğinde de bulunmaktadır (<https://muratpasa-bld.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 10.04.2020).

Trabzon Büyükşehir Belediyesi

Trabzon Büyükşehir Belediyesi’nde Meclis Yerel Eşitlik Komisyonu ile Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı’na bağlı Yerel Eşitlik Birimi, kadınlara yönelik hizmetleri birlikte yürütmektedir. Toplumsal cinsiyet odaklı bakış açısının Trabzon ilinde yaygınlaştırılması ve bu

konudaki duyarlılığın özellikle yerel yönetimlerde geliştirilmesi amacıyla Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı ve Büyükşehir Belediyesi tarafından 18 ilçede yerel eşitlik masalarının kurulması ve temsilcilerinin belirlenmesi sağlanmıştır. Bu proje ile toplumsal cinsiyet farkındalık eğitimi, cinsiyete bağlı bütçeleme, kadına yönelik şiddet farkındalık eğitimi, yerel eşitlik eylem planı hazırlanması ve raporlama konularına yer verilmiştir. Trabzon Büyükşehir Belediyesi bu projeye Yerel İzleme Araştırma ve Uygulamalar Derneği'nin Mart 2018 baskısında bulunan "Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin Yerelleştirilmesinde İyi Örnekler Kitabı"nda yer almıştır (<https://www.trabzon.bel.tr/>, Erişim Tarihi: 10.04.2020).

Sonuç

Birçok ülkede toplumsal cinsiyete dayalı iş bölümü ve ataerkil yapı; kadının ev dışında, toplumsal hayatta bir varlık göstermesine izin vermemektedir. Bu nedenle yerel yönetimlerin kadınların içinde yaşadıkları topluma aktif katılımlarını sağlayarak toplum içinde görünürlüklerini destekleyecek politikalar üretmesi çok kıymetlidir. Bunun için yerel yönetimlerin sosyal belediyecilik anlayışı ile projeler geliştirmesi gerekmektedir.

Sosyal belediyecilik; kentlerin fiziki koşullarını iyileştirmenin ötesinde sosyal işlevlerini arttıran, toplumsal yaşam standardının gelişmesine katkı sunan ve sosyal adalet ilkesi temelinde hizmet geliştiren yerel birimler olarak ifade edilebilir. Toplumda dezavantajlı gruplar, taleplerini iletme ve ihtiyaçlarının karşılanması noktasında ulaşabilecekleri en yakın yönetim birimleri olan belediyelere yönelmektedirler. Ülke genelindeki yerel yönetim birimlerinin birçoğunda spesifik olarak "kadın" çalışma birimi bulunmamakta; kadına yönelik hizmetler, toplum hizmetleri veya aile hizmetleri içerisinde yer almaktadır.

Son yıllarda, hükümetlerin ve yerel yönetimlerin kadınlara yönelik politikalarında geçmişe göre olumlu gelişmeler görülmektedir. Ancak yapılan politika ve uygulamalar planlanırken hâlâ kadınların aile içi görev ve sorumluluklarına uygun eğitimler ve projeler ön plana çıkmaktadır. Hatta çocuk, yaşlı, engelli aile bireylerinin ihtiyaçlarına yönelik projeler; sosyal yardım politikaları ve eğitimler kadınlara yönelik hizmetler olarak görülmektedir (Bayraktar, 2017). Diğer bir deyişle kadınlara yönelik hizmet modelleri geliştirilirken kadınların temel ihtiyaçlarından ziyade toplumun kadına atfettiği aileyi düzenleme ve ayakta tutma görevinin geleneksel sorumlulukları (kreşler, bakımevleri ve hobi amaçlı aktiviteler vb.) göz önüne alınmaktadır. Bu durumun ise toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak bir yana kadının ve erkeğin kamusal alanda bulunmalarının arasındaki uçurumu arttırdığını söylenebilmektedir.

Yapılan araştırmalardan elde edilen verilere göre birçok yerel yönetimin mevcut sosyal destek politikalarını oluştururken yararlanıcıların -kadınların- ihtiyaç ve taleplerine yönelik saha

araştırması yapmadıkları tespit edilmiştir (Yavuz, 2015). Son 10 yılda, belediyelerin yönetim ve karar alma süreçlerinde görev alan kadın yönetici sayısında artış olduğu görülmektedir. Bu durum, kadın bakış açısı ile toplumsal cinsiyet eşitliğine dayalı projeleri hayata geçirmiştir. Bu noktadan yola çıkarak yerel yönetimlerin toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlayabilmesi için şu hususlara dikkat etmesi gerekmektedir:

- 1- Öncelikle kentteki toplumsal cinsiyet eşitliği algısının düzeyini belirlemek amacıyla durum analizi yapılmalıdır. Ayrıca yerel yönetimler, kentlerinde bulunan üniversitelerin kadın çalışmaları merkezleri ve kadın dernekleri ile iş birliği yapmalı ve ortak çalışmalar yürütmelidir.
- 2- Kadınlara yönelik projeler ve hizmet modelleri planlanırken kır-kent ayrımı yapılmaksızın tüm kadınların görüş ve düşüncelerine yer verilmeli; kırsal alandaki kadınların tarım ve tarım dışı konularda kararlara katılımını artırmak ve kadın haklarına dikkat çekmek amacıyla toplumsal cinsiyet eşitliği konularında eğitimler düzenlenmelidir. Ayrıca kentlerin varoş mahallerinde yaşayan kadınlar da unutulmamalıdır.
- 3- Ayrıca yerel yönetimler tarafından yapılacak projelerin izleme ve değerlendirme gibi her aşamasına kadınların katılımları sağlanmalıdır.
- 4- Erkek işi olarak bilinen elektrik, su tesisatı tamiri ve marangozluk gibi konularda kadınlara özel kurslar düzenlenebilir. Erkekler için de çocuk bakımı, yemek yapımı ve örgü örme gibi kurslar düzenlenebilir.
- 5- Yerleşim birimleri, kadınların ihtiyaçlarına göre şekillenmelidir.
- 6- “Cinsiyete duyarlı stratejik plan” ve “cinsiyete duyarlı bütçeleme” alanlarında somut adımlar atılmalıdır. Kadınların beceri ve yeteneklerini ortaya çıkaracak, onları üretken kılarak ekonomiye katkı sunan bireyler hâline dönüştürecek projelere öncelik verilmelidir.
- 7- Kentin billboardlarında sürekli kadın hakları ile ilgili bilgilendirici afişler yer almalıdır.
- 8- Şiddet gören kadınların başvurabilecekleri telefon hatları ve sığınma evleri açılmalıdır.
- 9- Kadınların eğitim ve sağlık hizmetlerine ücretsiz ulaşması sağlanmalıdır.
- 10- Kadınların kamusal alana katılımını sağlayan parklar ve açık spor alanları gibi yerlerin ışıklandırma ve güvenliği sağlanmalıdır.
- 11- Kadınların toplu taşıma araçlarını kullanımı, akşam özellikle belirli bir saatten sonra durak dışı inip binilebilecek şekilde düzenlenmelidir.

- 12- Hâlâ ülkemizde okur yazar olmayan kadınların olduğu dikkate alınarak otobüs, tramvay, metro vd. toplu taşıma duraklarında sesli ya da resimli levhalar bulundurulmalıdır.
- 13- Kırsal alandan ya da başka kentlerden göç eden, ekonomik gücü olmayan kadınların yeni geldikleri kentti tanınması, kente alışması ve sosyalleşmesi için gezi ve benzeri etkinlikler düzenlenmelidir.
- 14- Engelli kadınlar ve engelli çocuğu olan kadınların yaşamlarını kolaylaştırıcı projeler geliştirilmelidir.
- 15- Her mahalleye kreşler açılmalıdır ve çalışmayan, ekonomik gücü olmayan kadınlardan ücret alınmamalı, çalışan kadınlardan ise sembolik bir ücret alınmalıdır.
- 16- Engelli, hasta ve yaşlı bakım evleri açılmalıdır.
- 17- Üniversite öğrencisi genç kadınlar için yurtlar açılmalıdır.
- 18- Kadın istihdamının artırılması amacıyla İŞKUR, İl Milli Eğitim Müdürlüğü, kadın dernekleri ile iş birliği yapılmalı, meslek edindirme kursları açılmalı, kurs sonunda sertifika almaya hak kazanan kadınlara istihdam imkânı sağlanmalıdır.
- 19- Kadınların girişimci yani kendi işinin patronu olması özendirilmeli, mikro kredi ve diğer finansman kaynaklarına nasıl başvurulacağı gibi konularda danışmanlık hizmeti sunulmalıdır.
- 20- Kadınlara sosyal kooperatifçilik veya tarımsal amaçlı kooperatifçilik eğitimi verilmeli ve daha sonra kadınların kooperatif kurması desteklenmelidir. Kadınlar, ürettikleri ürünleri kooperatif aracılığıyla ya belediyelere pazarlamalı ya da belediyelerin göstereceği yerlerde kira ödemedi kendileri pazarlayabilmelidir.

Son söz olarak yerel yönetimlerin kadınlara yönelik yapacağı projeler ve sosyal hizmet uygulamaları ile kadınların potansiyellerini keşfetmesi; kendine güvenen, güçlü, girişimci, yeni istihdam alanı yaratan, üreten, aile ekonomisinde söz sahibi olan, bunun yanında toplumsal konulara duyarlı ve bilinçli bireyler olması sağlanabilir.

Summary

There are two types of management in public administration: centralization and decentralization. Municipalities, which are one of the local government mechanisms, are units that can find solutions faster and easier for citizens to reach compared to central government. One of the main duties of the municipalities is to develop and implement service models for the needs and demands of citizens residing in the city they are authorized to. The services for women, which are expressed as disadvantaged groups in recent years, are one of the important issues that local

governments emphasize. In this context, the services of local governments changed over time according to the needs and demands of women. In this study, the local government services for women in Turkey were examined and evaluated in terms of gender.

Although women constitute about half of the world's population, women's participation in social life has never been at the same level as men, and their responsibilities within the community have been limited within the home and family. One of these reasons is gender inequality, one of the social inequalities. The concept of social gender is refers to the behavior and social roles of the society, which is determined by the society and attributed to individuals, regardless of the biological gender. Each individual is shaped according to the gender perceptions of the society they live in. Establishing governmental policies that will ensure that women are evaluated equally with men and included in social life will support gender equality legally. In addition to the central government units, local government units, where it is easier to reach citizens, develop service models based on the principle of gender equality in their activities for women, i will provide narrowing of the gap between. When the previous studies are examined, it is seen that the social service practices of certain municipalities are analyzed, strategic plans and effectiveness analyzes are made or service models of the municipalities in a region are compared. In the literature examination, there is no study related to service models of municipalities for women. In this sense, it is thought that the study will contribute to the services for women by providing a different view in the literature.

In many countries, gender-based work department and patriarchal structure do not allow women to have a presence in social life outside of home. For this reason, it is very important for the government to establish policies to support the visibility of women in society by ensuring their active participation in the society they live in. According to data from the research, many local governments have not conducted field surveys on the needs and demands of women in creating existing social support policies. Local governments need to develop projects with social municipality understanding and pay attention to the following points when developing these projects.

In order to determine the city's perception of gender equality and equality of men and women, situation analysis should be carried out and cooperation with associations, private and public institutions should be ensured.

-When planning service models for women, all women's thoughts should be included, services that meet the needs of all women should be determined in cities and villages without discrimination.

- Women should participate in every stage of the projects to be done.
- Special courses should be organized for women in matters such as electricity, plumbing repair and carpentry, which are known as men's jobs according to their social gender roles.
- The urban structure should be shaped according to the needs of women.

With the projects and social work practices that municipalities will make for women, it can be ensured that women discover their potential, who are self-confident, strong, entrepreneurial, create and create new employment areas, contribute to the family economy, as well as being sensitive and conscious about social issues.

Kaynakça

- Ağar, S. (2006). “Kamu Kurumları (Hizmet Yerinden Yönetim Kuruluşları) Teorisi”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 65, s.277-310.
- Anonim (2019). 2018 Yılı Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Aydın, A.H. & Çamur Ç. (2019). Türkiye’de Merkezileşme Ve Yerelleşme Sorununun Giderilmesinde Adaletin Rolü, Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9(18):1177-1198.
- Bayraktar, U. (2017). TESEV İyi Yönetişim Raporları, ‘Belediyelerde Kadın için Belediye’, <https://www.tesev.org.tr/>.
- Beki, A. (2009). Türkiye’de Sosyal Belediyecilik (Ümraniye Belediyesi Örneği), Sena Ofset, İstanbul.
- Çelik, A. (2014). Sosyal Belediyecilik Anlayışı: Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi Örneği Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi 16(1):1-20.
- Çiçek, E. (2012). Türkiye’de Belediyelerin Sosyal Yardım ve Sosyal Hizmet Politikaları: Batı Akdeniz Örneği, Türkiye Belediyeler Birliği.
- Çiçek, Y. (2014). Geçmişten Günümüze Türkiye’de Yerel Yönetimler, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 11(1):53-64.
- Kaypak, Ş. (2012). Kadın Dostu Kentler ve Kent Konseyi İlişkileri, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, Sakarya Üniversitesi Yayını, s.363-380.
- Kaypak, Ş. (2014). Toplumsal Cinsiyet Bakış Açısından Kente Bakmak. Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi, 7(1):344-357.

- Keleş, R. (1998). Kentleşme Politikası, İmge Yayınları, Ankara.
- Lucal, B. (1999). What It Means to Be Gendered Me: Life on the Boundaries of a Dichotomous Gender System. *Gender and Society*, 13(6):781-797.
- Özsoy, B.&Sipahi,E.B. (2016). Türkiye’de Kadın Dostu Olma İddiasında Bir Kent: Gaziantep, Çağdaş Yerel Yönetimler, 25(3):35-68.
- Powell, G. N. ve Greenhaus, J. H. (2010). Sex, Gender, and Decisions At The Family Work Interface. *Journal of Management*, 36 (4):1011-1039.
- RG. (2012). On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun. 06.12.2012 tarihli ve 24489 sayılı Resmi Gazete, Kanun No:6360, Kabul tarihi: 12.11.2012.
- Risman, B. J. (2004). Gender as a Social Structure: Theory Wrestling with Activism. *Gender & Society*, 18(4):429-45.
- Sadri, H. (2011). Kadınların Kent Hakkı, TMMOB Ankara Şubesi Bülten, 87, s.48-51.
- Savaş, G. (2018). Türkiye’de Yaşayan Bireylerin Toplumsal Cinsiyet Eşit(siz) liği Algısı, Akdeniz Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet Dergisi, 1(2):101-121.
- Sevimli, F. (2015). Sosyal Belediyecilik Nasıl Olmalı?
www.sosyalpolitikalar.com.tr/makale/2054sosyal-beledyecik-nasil-olmali.html. Erişim Tarihi:10.04.2020
- Tuncer, S. (2018). TESEV İyi Yönetişim Raporları, Kadınların Kent Hakları: Bütün Köşe başlarını İstemek, <https://www.tesev.org.tr/>.
- WEF (2013). Global Gender Report, <http://www.weforum.org/reports/global-gender-gap-report>
- Yaman, A.K. ve Kutlar, İ.(2017). 6360 Sayılı Büyükşehir Yasasının Kırsal Yaşama Olası Etkileri: Kocaeli Örneği. *Türk Tarım-Gıda Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 5(11):1295-1300.
- Yavuz, Ö. (2015). Kadınların Toplumsal Hayata Katılımında Yerel Yönetimlerin Rolü. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Yaylı, H.&Eroğlu, G. (2015). Yerel Katılım Bağlamında Türkiye’de Kadın Temsili, *International Journal of Science Culture and Sport (IntJSCS)*, s. 504-524.

İnternet kaynakları

<https://www.oecd.org/> Erişim Tarihi: 07.04.2020

<http://www.kadindostukentler.com/> Erişim Tarihi: 07.04.2020

<https://www.trabzon.bel.tr/> Erişim Tarihi: 10.04.2020

<http://www.nilufer.bel.tr/> Erişim Tarihi: 10.04.2020

<http://www.eskisehir.bel.tr/ebb.php> Erişim Tarihi: 10.04.2020

<http://www.tunceli.bel.tr/> Erişim Tarihi: 10.04.2020

<https://muratpasa-bld.gov.tr/> Erişim Tarihi: 10.04.2020

<https://www.izmir.bel.tr/> Erişim Tarihi: 10.04.2020

<http://www.beylikduzu.istanbul/> Erişim Tarihi: 10.04.2020